

Smernica č. 3/2023 o postupe pri oznamovaní protispoločenskej činnosti

Názov	Smernica o postupe pri oznamovaní protispoločenskej činnosti
Označenie poradového čísla	3/2023
Dátum platnosti	30.08. 2023
Dátum účinnosti	1.9.2023
Spracovateľ/Spracovatelia	hlavá kontrolórka mesta
Autor	Ing. Marta Murínová
Schválil	Ing. Radoslav Vazan, primátor mesta

Článok I. Úvodné ustanovenia

1. Smernica je vydaná v zmysle Zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien (ďalej len „Zákon“) a upravuje podrobnosti o podávaní oznámení protispoločenskej činnosti (ďalej len „oznámenie“), preverovaní oznámení a oprávneniach zodpovednej osoby pri preverovaní oznámení, zachovaní mlčanlivosti o totožnosti oznamovateľa a totožnosti dotknutej osoby, evidovaní oznámení, oboznamovaní oznamovateľa s výsledkom preverenia jeho oznámenia, prijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri preverovaní oznámení a o komunikácii s oznamovateľom vo veci týchto opatrení, prijímaniu opatrení proti bráneniu v oznamovaní protispoločenskej činnosti a spracúvaní osobných údajov uvedených v oznámení, ak oznámenie prijal zamestnávateľ - Mesto Krupina, rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Krupina¹ (ďalej len „zamestnávateľ“).

Článok II. Vymedzenie základných pojmov

1. Oznamovateľom sa rozumie fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia alebo zamestnávateľovi; za oznamovateľa sa považuje aj fyzická osoba, ktorá v dobrej viere

1. urobí oznámenie a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah sa skončil, ak sa dozvedela informácie o protispoločenskej činnosti počas trvania tohto pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobeňého vzťahu,

¹ § 10 ods. 3 zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

2. urobí oznámenie a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol, ak sa dozvedela informácie o protispoločenskej činnosti počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov,

3. urobila oznámenie anonymne a jej totožnosť bola odhalená,

4. zverejnila informácie o protispoločenskej činnosti, ktoré sa dozvedela počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol alebo počas trvania pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu alebo po skončení pracovnoprávneho alebo iného obdobného vzťahu z dôvodu, že

4a. urobila oznámenie prostredníctvom vnútorného systému preverovania oznámení a nebola oboznámená s výsledkom preverenia podľa § 10 ods. 8 Zákona, alebo neboli prijaté vhodné opatrenia podľa § 10 ods. 8 Zákona a následne urobila takéto oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebola v primeranej lehote oboznámená so stavom preverovania alebo s výsledkom preverenia,

4b. urobila oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebola v primeranej lehote oboznámená so stavom preverovania alebo s výsledkom preverenia,

4c. je dôvodná obava, že protispoločenská činnosť môže predstavovať bezprostredné alebo zjavné ohrozenie verejného záujmu, alebo

4d. je dôvodná obava, že v prípade urobienia oznámenia orgánu príslušnému na prijatie oznámenia by jej hrozil postih alebo vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu hrozí, že orgány na prijatie oznámenia nezabezpečia nestranné a nezávislé preverenie skutočností uvedených v oznámení.

2. Oznámením sa rozumie uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti.
3. Kvalifikovaným oznámením sa rozumie oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatel'a.
4. Protispoločenskou činnosťou sa rozumie kriminalita alebo iná protispoločenská činnosť, pričom:
 - a) kriminalitou je konanie, ktoré je trestným činom²
 - b) inou protispoločenskou činnosťou je konanie, ktoré je priestupkom alebo iným správnym deliktom; za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným správnym deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť³.

² § 3 písm. b) zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

³ § 3 písm. c) zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

5. Závažnou protispoločenskou činnosťou sa rozumejú

- a) trestné činy podľa § 168, § 170, § 170b, § 177, § 212, § 213, § 217, § 221, § 226, § 233a, § 237 až 240, § 243, § 243a, § 247, § 247d, § 251a, § 252 až 254, § 261 až 263, § 266 až 268, § 271, § 278a, § 283, § 299a, § 302, § 305, § 326 až 327a, § 328 až 336b, § 336d, § 348, § 352a alebo § 374 Trestného zákona,
- b) trestný čin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou dva roky,
- c) správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom, alebo
- d) správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur.

6. Konaním v dobrej viere sa rozumie konanie fyzickej osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa odôvodnene domnieva, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé; v pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere, dovtedy, kým sa nepreukáže opak.

7. Dotknutou osobou fyzická osoba alebo právnická osoba, proti ktorej oznámenie smeruje.

Článok III.

Zodpovedná osoba

1. Úlohy zamestnávateľa podľa § 10 ods. 5 až 8 a § 11 ods. 1 zákona plní u zamestnávateľa zodpovedná osoba, ktorou je v nadväznosti na § 10 ods. 1 zákona hlavný kontrolór mesta Krupina.

2. Povinnosťou zodpovednej osoby je:

- a) potvrdiť prijatie oznámenia do siedmich dní od jeho prijatia. Za preverenie oznámenia sa považuje aj postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov,
- b) viesť evidenciu oznámení v zmysle čl. V tejto smernice,
- c) preveriť oznámenie a oznámiť oznamovateľovi výsledok preverenia oznámenia a opatrenia, ak sa prijali na základe preverenia oznámenia do 90 dní od potvrdenia prijatia oznámenia alebo ak sa prijatie oznámenia nepotvrdilo, do 90 dní od uplynutia siedmich dní od prijatia oznámenia. Ak výsledkom preverenia oznámenia je postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov, zodpovedná osoba je povinná o tejto skutočnosti vopred informovať oznamovateľa; to neplatí, ak by informovaním oznamovateľa mohlo byť zmarené prešetrenie oznámenia. Zodpovedná osoba je povinná vyžiadať si výsledok vybavenia v rozsahu, ako to umožňuje osobitný predpis a do desiatich dní od doručenia tohto výsledku s ním oboznámiť oznamovateľa,

- d) pri prijímaní, preverovaní a evidencii oznámení zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa a totožnosti dotknutej osoby; na poskytnutie informácie o totožnosti oznamovateľa je potrebný jeho písomný súhlas. Týmto nie je dotknutá povinnosť poskytnúť informácie o totožnosti oznamovateľa a informácie o totožnosti dotknutej osoby na účely trestného konania alebo konania o správnom delikte podľa osobitných predpisov,
- e) v procese preverovania oznámenia
 - pri začatí preverovania oznámenia u zamestnávateľa preukázať svoju totožnosť,
 - potvrdiť súpis prevzatých originálov dokladov, záznamov dát na pamäťových médiách prostriedkov výpočtovej techniky, ich výpisov, písomností a iných materiálov mimo priestorov preverovanej organizácie, a zároveň ich pred podpisom zápisnice vrátiť,
- f) odovzdať jeden výtlačok zápisnice o výsledku preverovania oznámenia štatutárnemu orgánu preverovanej organizácie,
- g) oznámiť oznamovateľovi písomne, s účinkami doručenia do vlastných rúk, výsledok preverenia oznámenia a opatrenia, ak sa prijali na základe preverenia oznámenia, do desiatich dní od preverenia oznámenia. Ak má oznámenie viacero častí, musí písomné oznámenie výsledku obsahovať výsledok preverenia každej z nich. Ak je podanie oznámením iba v časti, výsledok preverenia sa oznamuje iba k tejto časti.

3. Zodpovedná osoba má právo:

- a) vstupovať do priestorov organizácie, v ktorej sa oznámenie preveruje,
- b) vyžadovať od organizácie, v ktorej sa oznámenie preveruje, poskytnutie originálov dokladov, záznamov dát na pamäťových médiách prostriedkov výpočtovej techniky, ich výpisov, vyjadrení a ostatných informácií potrebných k prevereniu oznámenia v stanovenom termíne,
- c) odoberať aj mimo priestorov organizácie, v ktorej sa oznámenie preveruje, originály dokladov, záznamy dát na pamäťových médiách prostriedkov výpočtovej techniky, ich výpisy a ostatné informácie, ktorých vydanie nie je všeobecne záväzným predpisom zakázané, a ktoré sú potrebné na zabezpečenie dôkazov, vrátane iných materiálov nevyhnutných na ďalšie úkony súvisiace s ďalším postupom,
- d) vyžadovať od tretej osoby predloženie dokladov, poskytnutie informácií a vysvetlení súvisiacich s preverovaním oznámenia,
- e) vyžadovať od preverovanej osoby a jej zamestnávateľa súčinnosť potrebnú na preverenie oznámenia.

Článok IV. Podávanie oznámení

1. Oznámenie je možné podať nasledujúcimi spôsobmi:
 - a) osobne
 - v úradných hodinách do podateľne Mestského úradu v Krupine, Svätotrojičné námestie č.4, 963 01 Krupina v uzavretej obálke s označením „Hlavný kontrolór - neotvárať“ (obálka bude neotvorená odovzdaná zodpovednej osobe),
 - do schránky umiestnenej pri vstupe (hlavných dverách) Mestského úradu v Krupine, ktorá je označená „Oznámenie protispoločenskej činnosti“ ,
 - zodpovednej osobe, ktorou je hlavný kontrolór mesta Krupina, na Mestskom úrade v Krupine - v uzavretej obálke alebo ústne do zápisnice,
 - b) písomne poštou na adresu - Mestský úrad v Krupine, Svätotrojičné námestie č.4, 963 01 Krupina s označením „Hlavný kontrolór - neotvárať“ (obálka bude neotvorená odovzdaná zodpovednej osobe),
 - c) elektronicky zaslaním oznámenia na emailovú adresu: kontrolor@krupina.sk s nepretržitým prístupom.
2. Oznámenie, ktoré nebude obsahovať meno, priezvisko a adresu pobytu oznamovateľa, bude považované za anonymné. Za anonymné oznámenie bude považované aj oznámenie, ktoré bude síce obsahovať meno, priezvisko a adresu pobytu oznamovateľa, ale oznamovateľ dá písomné vyjadrenie, že on oznámenie nepodal.
3. V prípade, že zamestnávateľovi bude doručená písomnosť iným spôsobom, ako je uvedené v odseku 1 tohto článku, avšak z jej obsahu bude zrejmé, že ide o oznámenie podľa tejto smernice, zamestnanec, ktorý prišiel do styku s takýmto oznámením, je povinný ho bez zbytočného odkladu postúpiť zodpovednej osobe, pričom je povinný zachovávať mlčanlivosť o totožnosti osoby, ktorá oznámenie podala, a jej obsahu.

Článok V. Evidovanie oznámení

1. Evidenciu oznámení vykonáva zodpovedná osoba, t. j. hlavný kontrolór mesta Krupina.
2. Evidencia oznámení je vedená počas troch rokov odo dňa doručenia oznámenia v rozsahu:
 - a) poradové číslo prijatého oznámenia - číslo/rok - chronologicky pre každý rok osobitne,
 - b) dátum doručenia oznámenia,
 - c) meno, priezvisko a adresa pobytu oznamovateľa, ak ide o anonymné oznámenie, v poznámke sa uvedie, že ide o anonymné oznámenie,

- d) predmet oznámenia - uvedie sa, na čo oznámenie poukazuje,
 - e) výsledok preverenia oznámenia, uvedie sa, či bolo oznámenie dôvodné alebo nie, aké opatrenia boli prijaté, či bol oznamovateľ informovaný o výsledku preverenia oznámenia,
 - f) dátum skončenia preverenia oznámenia - uvedie sa dátum zo zápisnice o výsledku preverenia oznámenia,
 - g) poznámka - uvedie sa orgán verejnej moci, ktorému bolo prípadne oznámenie postúpené na preverenie.
3. Evidencia vrátane dokumentácie týkajúcej sa preverovania oznámení (zápisnice, prijaté opatrenia, správy o splnení opatrení, atď.) sa vedie v písomnej podobe - neautomatizovane a je prístupná výlučne zodpovednej osobe.
 4. Zodpovedná osoba je povinná evidenciu chrániť pred stratou, zničením, poškodením, zneužitím a iným neoprávneným použitím. Najneskôr deň pred zánikom výkonu funkcie hlavného kontrolóra zodpovedná osoba odovzdá evidenciu oznámení primátorovi mesta, ktorý evidenciu uchová do času určenia novej zodpovednej osoby.

Článok VI.

Preverovanie oznámení

1. Preverovaním sa zisťuje skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj príčiny vzniku zistených nedostatkov a ich následky. Zodpovedná osoba postupuje nezávisle, nestranne a objektívne.
2. Pri preverovaní oznámenia je rozhodujúci jeho obsah a nie jeho označenie. Ak je podľa obsahu iba časť podania oznámením, preveruje sa iba v tomto rozsahu. Ostatné časti podania sa vybavujú v režime, pod ktorý spadajú. V prípade potreby sa postúpia na riešenie príslušnému orgánu. Ak sa oznámenie skladá z viacerých samostatných bodov, preveruje sa každý z nich.
3. Preverovanie oznámenia vykoná zodpovedná osoba alebo štatutárny orgán, ak oznámenie smeruje proti zodpovednej osobe alebo spochybňuje jej nezaujatosť.
4. Pokiaľ oznámenie smeruje voči konkrétnemu zamestnancovi alebo štatutárnemu orgánu, zodpovedná osoba bez zbytočného odkladu oboznámi toho, proti komu oznámenie smeruje, s obsahom oznámenia, avšak iba v takom rozsahu a čase, aby sa preverenie oznámenia nemohlo zmariť, resp. nebola porušená povinnosť zachovania mlčanlivosti o totožnosti oznamovateľa. Zároveň mu umožní vyjadriť sa k oznámeniu, predkladať doklady, písomnosti, či iné informácie potrebné na spoľahlivé preverenie veci.
5. V prípade potreby doplnenia alebo spresnenia údajov uvedených v oznámení, zodpovedná osoba bez zbytočného odkladu vyzve oznamovateľa, ak nejde o anonymné oznámenie, na jeho doplnenie alebo spresnenie s určením primeranej lehoty.

6. O výsledku preverenia sa vyhotoví zápisnica, ktorá obsahuje:
 - a) označenie orgánu príslušného na preverenie oznámenia,
 - b) predmet oznámenia,
 - c) označenie zamestnávateľa, u ktorého sa oznámenie preverovalo,
 - d) dátum preverenia oznámenia - od do,
 - e) preukázané zistenia,
 - f) dátum vyhotovenia zápisnice,
 - g) meno, priezvisko a podpis zodpovednej osoby,
 - h) meno, priezvisko a podpis štatutárneho orgánu zamestnávateľa, u ktorého sa oznámenie preverovalo,
 - i) v prípade zistených nedostatkov povinnosť štatutárneho orgánu zamestnávateľa, u ktorého sa oznámenie preverovalo, určiť osobu zodpovednú za zistené nedostatky, prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložiť zodpovednej osobe správu o splnení opatrení a uplatnení právnej zodpovednosti, ak táto vyplýva zo zistených skutočností,
 - j) potvrdenie o odovzdaní a prevzatí dokladov.

7. Zamestnávateľ, u ktorého sa oznámenie preveruje, a jeho zamestnanci sú v súvislosti s preverovaním oznámenia povinní:
 - a) poskytnúť súčinnosť v stanovenom termíne,
 - b) predložiť v určenej lehote zodpovednej osobe požadované originály - doklady, písomnosti, vyjadrenia a iné materiály potrebné pri preverovaní oznámenia,
 - c) umožniť vstup zodpovednej osoby do priestorov organizácie,
 - d) umožniť prístup k osobným údajom,
 - e) zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť začatie alebo riadny priebeh preverovania oznámenia,
 - f) dostaviť sa na požiadanie zodpovednej osoby na prerokovanie zápisnice o výsledku preverenia oznámenia,
 - g) v prípade zistených nedostatkov splniť povinnosti uložené v zápisnici o výsledku preverenia oznámenia.

Článok VII.

Spracovávanie osobných údajov

1. Pri spracovávaní osobných údajov v súvislosti oznámením, jeho preverovaním a vedením evidencie sa postupuje podľa osobitného predpisu⁴. Osobné údaje, uvedené v oznámení budú použité len za účelom spracovania a uchovania týchto údajov po dobu troch rokov odo dňa doručenia oznámenia v nadväznosti na § 11 ods. 1 Zákona.

2. Písomné oznámenie bude uložené na útvare hlavného kontrolóra po dobu troch rokov od doručenia oznámenia.

⁴ Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

3. Prístup k osobným údajom uvedeným v oznámení bude mať len zodpovedná osoba a štatutárny orgán zamestnávateľa, u ktorého sa oznámenie preverovalo a primátor mesta, ak zároveň nie je aj štatutárnym orgánom zamestnávateľa, u ktorého sa oznámenie preverovalo. Zodpovedná osoba zabezpečí ochranu osobných údajov pred neoprávneným nakladaním s nimi.
4. Ustanovenia tohto článku sa vzťahujú aj na osobné údaje v iných dokumentoch ako v oznámení (napr. v zápisnici, postúpení oznámenia a pod.).

Článok VIII.

Opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri preverovaní oznámení

1. Štatutárny orgán zamestnávateľa, u ktorého sa preverovanie uskutočnilo, je v prípade zistenia nedostatkov povinný po preverení oznámenia v lehote určenej zodpovednou osobou:
 - a) určiť osobu zodpovednú za zistené nedostatky,
 - b) prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
 - c) predložiť prijaté opatrenia zodpovednej osobe,
 - d) predložiť zodpovednej osobe správu o splnení opatrení a uplatnení právnej zodpovednosti, ak táto vyplýva zo zistených skutočností.
2. Prijaté opatrenia a správa o splnení opatrení bude evidovaná zodpovednou osobou spolu so zápisnicou o výsledku preverenia oznámenia.

Článok IX.

Opatrenia proti bráneniu v oznamovaní protispoločenskej činnosti

1. Ak sa preukáže, že zamestnanec bráni urobeniu oznámenia alebo vedeniu evidencie oznámení, zamestnávateľ môže toto **konanie považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny.** Štatutárny orgán zamestnávateľa je povinný vyvodiť zodpovednosť voči tomuto zamestnancovi v zmysle ustanovení **Zákonníka práce a platného Pracovného poriadku zamestnávateľa.**
2. Nikto nesmie hroziť odvetným opatrením alebo postihovať odvetným opatrením oznamovateľa alebo
 - a) blízku osobu oznamovateľa,
 - b) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorú oznamovateľ ovláda, v ktorej má účasť, v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby, alebo pre ktorú vykonáva pracovnú činnosť,
 - c) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorá ovláda právnickú osobu, v ktorej má oznamovateľ účasť alebo v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby,
 - d) osobu, ktorá oznamovateľovi poskytla pomoc v súvislosti s oznámením, a
 - e) zodpovednú osobu alebo osobu, ktorá sa podieľa na plnení úloh zodpovednej osoby.

Článok X.
Spoločné a záverečné ustanovenia

1. Podmienky poskytovania ochrany zamestnancom v súvislosti s podávaním oznámení upravuje zákon.
2. Na postupy, ktoré táto smernica neupravuje, sa vzťahuje zákon a osobitné právne predpisy a interné predpisy zamestnávateľa.
3. Táto smernica nadobúda platnosť dňom podpisu primátora mesta a účinnosť dňa 01.09.2023.
4. Dňom účinnosti tejto smernice sa ruší Smernica primátora mesta Krupina zo dňa 27.09.2019 o vnútornom systéme preverovania oznámení v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ing. Radoslav Vazan
primátor mesta Krupina